

Utiškega. Cezar neposrednje nastopa prav malo. Pokazati nam je hotel pesnik, kako silno požrtvovalna, nesebična in brezobzirna celo za najsvetejša krvna čuvstva more oziroma mora biti ljubezen do svobodne domovine. In nositelj te ideje sta v tej drami ravno Bruto, ki zabode lastnega očeta, češ ker je „tiran“, in Porcija, junaška žena, ki je pripravljena za svobodo domovine dati vse. Ideja sama ne moremo reči, da ne bi bila velika in plemenita. Ali ogreti nas njen nositelj Bruto ne more tako, kakor je to hotel in nameraval doseči pesnik Tresič. Vse zaman: Naše simpatije so še zmirom na strani Cezarjevi! Te simpatije se ne moremo otesti, če nam pesnik v še tako lepi luči kaže Bruta, a Cezarja slika kot tirana. Bruta lahko občudujemo, a s Cezarjem sočuvstvujemo; zanj smo se pač že od mladosti navajeni ogrevati in zavzemati. In tega navdušenja za Cezarja nam ne more pa ne more ohladiti niti plemeniti Bruto niti junaška in krepostna Porcija. Kdo bi se ohladil za Cezarja, če ga sliši govoriti Bruto:

„Al čuj za dobro Rima što ja kanim:
Ja moram satrt kliku oligarka,
Uspostavit jednakost; u krv puka,
Što posve se izrodio, novu
Uciepit klicu, sva gradjanska prava
Podieliv svima provincijam Rima,
Svud naselbine i uljudbu rimsku
Po svietu dižuć! Tako narod neće
Lijenošču na obću smutnju biti.

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Obuzdati ću pače rasipnike,
Lihvarstvo zatrt, tu rak-ranu puka,
I zlata moć, da časti budu dane
Po zasluži, a ne po krvi i zlatu.

— — — — —

Presušiti ću močvare, a rieke
Otvorit ladjam; sagraditi luke
U svakom moru i na okeanu;
Prosvietlit puk i poljedjelstvo dići;
A Rim će biti čudo, kakvo nisu
Ni pjesnici u mašti zamislili . . .“

Cezar je bil pač velikan, s katerim se moreta v svetovni zgodovini meriti samo papež Inocencij III. in Napoleon I. — Odtod naše sočuvstvovanje z njegovo žalostno smrtjo. Priznati pa moramo Tresiču, da nam je lepo vodilno idejo svoje drame pokazal res lepo in veličastno, kolikor je le moglo njegovo spretno pero, in kolikor mu je dopuščala zgodovinska resnica. Spretno in verno po zgodovini je narisal tudi vse druge osebe v drami. V nji vidimo živo in zanimivo opisano vse takratno rimsko življenje: vidimo brezidealnost plebejcev, lahkomiselnost in lascivnost plemenite mladeži in ostanek, seveda

samo mal ostanek stare rimske poštenosti in močnatosti . . . Drama ima trajno vrednost. Pesniku odkrito čestitamo. Dr. M. P.

Češka književnost.

Julské Alpy. Českého průvodce po alpských zemích slovanských část druhá. Vydal Český odbor „Slovenského alpského družstva. S původní mapou, 2 panoramaty, 3 diagramy a plánem města Lublaně. Nákladem vlastním. — Tiskem „Politiky“ v Praze. V komisí knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze. 1901. — Čehi so zasnovali poseben češki odbor „Slovenskega planinskega družstva“, kateri deluje jako marljivo. L. 1900. je bil že izdal „Voditelja“ skozi Savinjske planine, kateri je našel med hribolazci obče priznanje. Tu imamo pa „Voditelja“ po Julskih planinah. Spisali so ga po lastnih izkušnjah gg. prof. Ant. Dvořák, dr. Bohuslav Franta, prof. dr. Karel Chodounský, inženir O. Laxa, L. Mareš, dr. Stanislav Prachenský in dr. Vladislav Růžička s pomočjo več slovenskih članov našega planinskega društva.

Knjižica je spisana po načinu Baedekerjevih knjižic. Za naše planine je sedaj najboljši „Voditelj“, kar jih imamo. Spisana je seveda v prvi vrsti za Čehe. Zato popisuje vso pot od Prage do Ljubljane; seveda govori o mestih na kratko. Za splošnim geografskim, geološkim, botaničnim in zoološkim opisom Julskih planin sledé posamezne partije: Trbiž z okolico, Pontebba, Chiusaforte, Rejzuta, Predel, soška dolina in savska dolina do Ljubljane. Turistu bo posebno dobro služil priloženi zemljevid, ki obsega celo planinsko skupino z natančno zaznamovanimi višinami.

Češki odbor „Slov. plan. društva“ obljubuje, da izda še slične „Voditelje“ po Karavankah, po Karnskih in Dinarskih planinah in po slovenskem obrežju Adriatskega morja. M.

Slovanské Starožitnosti. Díl I. Původ a počátky národa slovanského. Svazek I. Zépsal dr. Lubor Niederle. Praha, Brusík i Kohout. 1902. Str. XV in 205. 8°. — Niederle nadaljuje Šafaříkovo delo. Obširno govori o izvoru slovanskem. Pri tem se opira posebno tudi na antropološke momente, katerih važnost tako poudarjajo novejši učenjaki, n. pr. Virchow i. dr. Posebno iz oblik lobanj hočejo dokazati, kje so v gotovem času bivali Slovani in kje Nemci. No navadi imenujejo Slovane „kratkoglave“ v primeri z Nemci, ker so slovanske glave baje bolj široke od nemških. Na pokopališčih prejšnjih stoletij preiskujejo potem lobanje in